Válaszúton Hagyományőrző és Környezetvédő Alapítvány

Válaszúton

2006. június

A Válaszúton Hagyományőrző és Környezetvédő Alapítvány hírlevele

Beszámoló a Kézimunka-kiállításról

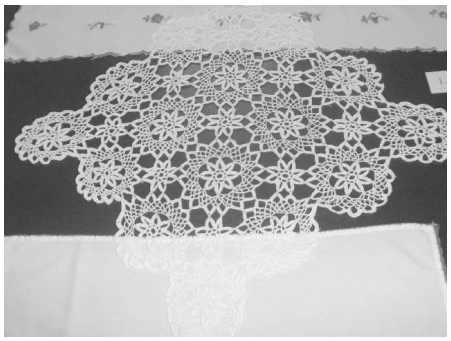

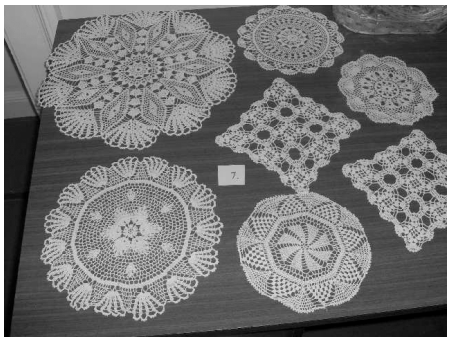

Mint ismeretes, 2006. április 15-22. között Alapítványunk megrendezte az I. Kézimunka-kiállítást a Katolikus Plébánián. A kiállításon a vártnál több kiállító mutatta be szebbnél szebb munkáit. Kiállítók voltak:

Balogh Andorné
Balogh Györgyné
Buda Istvánné
Dobos Béláné
Szalóki Anna
Vargáné Tar Katalin

Ezúton is köszönjük mindegyiküknek a részvételt, jövőre is számítunk rájuk! Kiállítóink közül a legtöbb szavazatot Balogh Györgyné kapta, aki vert csipkéket készített. Szavak helyett azonban beszéljenek a képek!

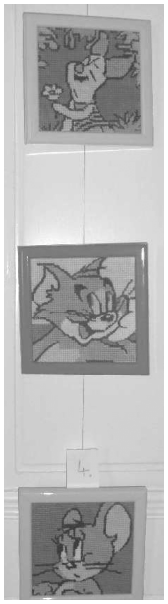

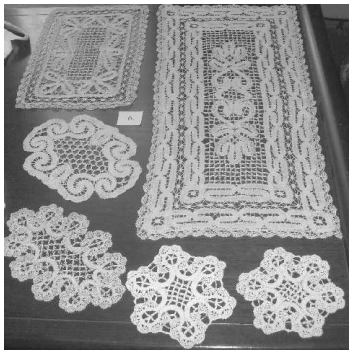

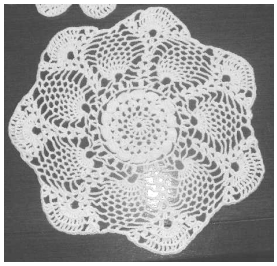

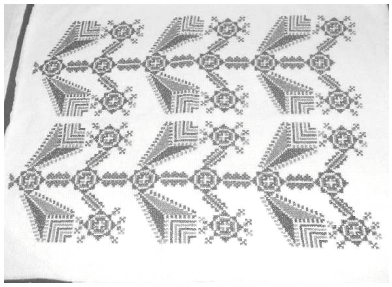

Aki tenni szeretne szülőfalujáért, Tiszagyendáért, kérjük keressen fel minket. Még számtalan terv és ötlet van, mely megvalósulásra vár, ha szívesen segítene kérjük hívjon/hívj a 30/432-0312-es telefonszámon.

Szent Iván havához kötődő néphagyományok

Pünkösd – változó időpontban (most: június 4-5.)

A Húsvét függvényében mozgó ünnep, a húsvétot követő ötvenedik napon kezdődik, így május 10. és június 13. között helyezkedik el. A Pünkösd a termékenységet, a tavaszt, a megújulást köszöntő ünnep. A keresztény egyház Pünkösdöt annak emlékére tartja, hogy Jézus mennybemenetele után a Szentlélek leszállt az Apostolokra.

Több hiedelem kapcsolódik e naphoz:
- „Pünkösdi eső ritkán hoz jót!"
- „Pünkösd napi esésre ne várj áldást a vetésre!"
- ha szép az idő, sok bor lesz.

Keresztelő Szent János napja vagy Szent Iván nap – június 24.

Régen az esztendő legjelesebb napjai közé tartozott. Az egyház ekkor emlékezett meg Keresztelő Szent János születésnapjáról, akit a keleti egyházban Szent Iván néven tiszteltek. Másrészt ezen a napon ünnepelték a nyári napfordulót, ami ugyan június 21-én következik be, ám mégis e naphoz kötötték. Szokásos volt ekkor a tűzgyújtás, ami a fényre, világosságra utal. A napot, az új évszakot, a terméshozó nyarat ünnepelték. Az ünnep fontos mozzanata a tűzugrás volt, azt jelképezte, hogy a Nap mindig olyan magasra ugrojon, mint e napon. Az idős asszonyok és férfiak sötétedéskor elindultak a határba – szentiváni bogarat gyűjteni, hogy elkerülje a házat a baj. Sokan gondolták úgy, hogy erre a napra „megszólal" a gabona, azaz szőkülni kezd. Szent Iván napját idő- és termésjósló napként is számon tartották. Úgy vélték:
- 40 napig olyan idő lesz, mint e napon
- „János napi zivatar, 40 napig elkavar"
- ha megszólal a kakukk e napon, olcsó lesz a gabona

Péter-Pál napja – június 29.

Péter apostol ünnepe, aki a halászok patrónusa volt, ezért a vízparti tájakon nagy ünneplésben részesült. Hazánkban hagyományosan az aratás kezdő napja, ilyenkor „megszakad a búza töve", vagyis tovább már nem fejlődik, kezdődhet az aratás. Az aratás a földművelő munka koronája, jutalma. Népünk a búzát, az „életet" Isten ajándékának tekintette. A munka mindig fohászkodással kezdődött.

Tiszagyenda

A 2001. évi népszámlálási adatok érdekesek lehetnek számunkra. Községünket 2001. január 1-jén 1077-en laktuk, 540 lakásban, 3693 ha területen. A lakosok 98,3%-a magyar, 0,4%-a cigány, a többi ismeretlen vagy nem válaszolt.

A vallási megoszlás a következő:

Római katolikus:	49,4%
Református:	18%
Görög katolikus:	0,4%
Más egyház, felekezet:	0,4%
Nem tartozik egyházhoz:	27,4%
Ismeretlen, nem válaszolt:	4,5%

Könyvajánló: ***Dr. Virágh Zsolt: Várak, kastélyok, kúriák-Jász-Nagykun Szolnok Megye*** c. könyve (2005.), érdekes leírást tartalmaz a tiszagyendai és Tiszagyenda környéki kastélyokról. A könyv megemlíti, hogy Borshalmon volt az ún. Baldácsy-kastély. A Baldácsy-család olasz eredetű főnemesi család volt, az Alföldön és megyénkben is több épületük volt. Mivel gyermektelenek voltak, az összes uradalmukat, kastélyukat a református egyházra, egy alapítványra hagyták.

Borshalom neve: a legenda szerint Bors Anna nevű boszorkányról kapta, akit ezen dombon égettek meg, ahol a kastély is épült.

ZK

Csernobil – 20 év távlatából

1986. április 26. Az eddigi legsúlyosabb atomerőmű baleset, amelynek súlyosságát sokan ma is kisebbíteni igyekeznek. Álljon itt néhány adat, 20 év távlatából: 1986 óta Ukrajnában a gyerekek körében háromszorosára nőtt a daganatos megbetegedések aránya, Belorussziában a születési rendellenességek száma megduplázódott 1986 óta. Az erőmű körül 30 km-es „halálzónát" jelöltek ki, ahol tilos emberi lakóhelyet létesíteni. Mintegy 1,2 millió ember még így is „alacsonyszintű" sugárzással szennyezett területen él.

Sokszor felmerül a kérdés, hogy Magyarországot mennyiben érintette a katasztrófa. Sajnos azt kell, hogy mondjuk, hogy hazánk területét meglehetősen komolyan érintette a Csernobilból származó radioaktív por. Ez egyrészt a kedvezőtlen áramlási viszonyoknak, másrészt a csapadékos időszaknak tudható be, amely lemosta a légkörből a radioaktív port a talajfelszínre. A kiülepedő porszemek radioaktivitása a kritikus időszakban 10000-szerese volt a normál értéknek. A legkomolyabb problémát a jód egyik radioaktív izotópja okozta, ugyanis Magyarországon kevés a talajban a jód, így az emberi szervezet sem jut kellő mennyiségű jódhoz, ezért is van Magyarországon, a lakosság arányához mérten a legtöbb pajzsmirigyes megbetegedés. Ha nincs elég jód a pajzsmirigyben, akkor legkönnyebben a radioaktív jód épül be, ezért volt az, hogy a magyarok jódhiányos pajzsmirigye rendesen telítődött a csernobili 131-es radioaktív jóddal.

Mit is mondhatnánk zárszóként? A világon ma is 12 csernobil-típusú erőmű üzemel... **SZA**